

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gedeeltelijke verplaatsing waterwinning Wierden

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

24 augustus 2009 / rapportnummer 1487-67

1. OORDEEL OVER HET MER

Het waterleidingbedrijf Vitens N.V. heeft het voornemen om de waterwinning van 8 miljoen m³/jaar in Wierden gedeeltelijk te verplaatsen naar een nieuw puttenveld nabij Rectum-Ypelo. Een deel van het bestaande puttenveld nabij het pompstation Wierden wordt op termijn gesloten. Er wordt beoogd de waterwinning voor de toekomst veilig te stellen en ruimte te creëren voor de westelijke randweg om Wierden en het natuurgebied het Wierdense Veld minder te beïnvloeden. De provincie Overijssel is bevoegd gezag voor de grondwaterwetvergunning.

De Commissie¹ is van oordeel dat **de essentiële informatie voor besluitvorming in het MER aanwezig is**. Het MER is een helder opgebouwd verhaal en de samenvatting geeft een beknopt overzicht van de belangrijkste aspecten. Duidelijk wordt gemaakt dat de gedeeltelijke verplaatsing van de waterwinning voldoet aan de doelstellingen. De effecten op de grondwaterkwantiteit en -kwaliteit zijn goed navolgbaar beschreven.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht en worden aanbevelingen gegeven voor de besluitvorming.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL EN AANBEVELINGEN

2.1 Gevolgen voor het Wierdense Veld

Een van de doelstellingen van de verplaatsing van de waterwinning is het tegengaan van verdroging van het Wierdense Veld. Momenteel wordt ook gewerkt aan het beheerplan voor het Natura 2000-gebied Wierdense Veld waarvoor de provincie ook bevoegd gezag is. Bij het opstellen van dit beheerplan wordt integraal overwogen welke maatregelen noodzakelijk en het meest effectief zijn voor natuurbehoud en -herstel. De besluitvorming over de verplaatsing van de waterwinning loopt daarbij vooruit op andere maatregelen die nodig zijn voor verbetering van de natuurwaarden in het Wierdense Veld. De Commissie heeft twee opmerkingen over de samenhang van de verplaatsing van de waterwinning en de aanvullende maatregelen voor natuurherstel van het Wierdense Veld.

Aanvullende maatregelen

Het Natura 2000-gebied Wierdense Veld verdroogt niet alleen door de drinkwaterwinning maar ook door de intensieve ontwatering op maaiveldniveau. Het MER maakt duidelijk dat de verplaatsing weliswaar nodig is voor een toename van de natuurwaarden in het Wierdense Veld, maar op zichzelf niet daartoe leidt. Hiervoor zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk zoals aanpassing van het peilbeheer en de verontdieping van het afwateringskanaal 'Hogelaarsleiding'.²

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1.

² Zie ook de zienswijze van de provinciale commissie fysieke leefomgeving en Landschap Overijssel.

- Indien het doel is de verplaatsing van de waterwinning effectief te laten zijn voor natuurontwikkeling, dan moeten aanvullende maatregelen genomen worden. De Commissie adviseert om bij het opstellen van het beheerplan voor het Natura 2000-gebied Wierdense Veld aan te geven welke aanvullende maatregelen nodig zijn om de verplaatsing van de waterwinning effectief te laten zijn voor de natuurontwikkeling.

Alternatievenkeuze

Op dit moment is het voorkeursalternatief de verplaatsing van 2 miljoen m³/jaar. In het MER wordt duidelijk gemaakt dat de 4 miljoen m³/jaar verplaatsing ten opzichte van het voorkeursalternatief veel meer en kwalitatief betere hoogveenvegetatie mogelijk maakt vanwege de grotere stijghoogte van het diepere grondwater dat als drager voor het ondiepe freatische grondwatersysteem dient. In combinatie met aanvullende maatregelen is het 4 miljoen m³/jaar verplaatsingsalternatief daarmee effectiever voor herstel van het hoogveen dan het voorkeursalternatief. Het alternatief, verplaatsing van 4 miljoen m³/jaar, levert echter geen meerwaarde op omdat onduidelijk is welke aanvullende maatregelen genomen gaan worden om de verdroging van het Wierdense Veld tegen te gaan.³

- De Commissie adviseert om bij het opstellen van het beheerplan voor het Natura 2000-gebied Wierdense Veld het alternatief van 4 miljoen m³/jaar verplaatsing (wederom) te overwegen voor natuurbehoud en -herstel van het Wierdense Veld.

2.2 Effectiviteit infiltratie

Door de verplaatsing van de waterwinning kunnen de natuurgebieden Barvoorde en Mokkelengoor verdrogen. Met de aan te leggen infiltratiegebieden bij Dakhorst en Kippershoek worden deze effecten zoveel mogelijk gemitigeerd.

De effectiviteit van de infiltratiegebieden is moeilijk op voorhand te voorspellen. De uitgevoerde berekeningen geven naar alle waarschijnlijkheid een te optimistisch beeld doordat de gekozen lage infiltratieweerstand in de praktijk moeilijk te handhaven zal zijn. Het infiltratiegebied wordt gevuld met oppervlaktewater en zal altijd organisch materiaal en enig zwevend stof bevatten. Dit zal na verloop van tijd leiden tot dichtslibbing waarbij de infiltratieweerstand oploopt en de effectiviteit van de buffer kleiner wordt. Om de effectiviteit van de infiltratiegebieden te behouden is monitoring en (intensief) beheer van de infiltratiegebieden nodig.

- Om de verdroging van Barvoorde en Mokkelengoor te voorkomen adviseert de Commissie om de effectiviteit van de infiltratie te monitoren en zo nodig aanvullende maatregelen te nemen om de infiltratie te verbeteren.

2.3 Detaillering veranderingen grondwaterstanden

Het MER geeft op hoofdlijnen aan waar de grondwaterstanden veranderen als gevolg van de verplaatsing van de drinkwaterwinning en wat de gevolgen daarvan zijn. Er is veel kaartmateriaal in de bijlage opgenomen over de gevol-

³ De zienswijze van Landschap Overijssel geeft aan dat in de autonome ontwikkeling al uit moet worden gegaan van maatregelen voor natuurherstel van het Wierdense Veld. De Commissie vindt dat voor de referentiesituatie en de autonome ontwikkeling in het MER terecht alleen al genomen concrete besluiten worden meegenomen. Over de (effectiviteit van de) maatregelen die nodig zijn voor het behoud en herstel van de natuurwaarden in het Wierdense Veld heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden.

gen op de grondwaterstanden, maar het blijft lastig na te gaan waar de gevolgen precies optreden. Voor agrariërs en bewoners van woningen geeft deze informatie nog onvoldoende duidelijkheid op perceelsniveau.⁴

- De Commissie adviseert om de kaarten waarop de verandering van de grondwaterstanden zijn gepresenteerd van in ieder geval het VKA en het MMA, van een duidelijke topografische onderlaag te voorzien om eigenaren en gebruikers meer inzicht te geven in de gevolgen. Geef op deze kaarten ook duidelijk aan waar de puttenvelden en infiltratievoorzieningen zijn gesitueerd.

⁴ Zie ook de zienswijze van de gemeente Wierden, de familie en stoeterij Schröder en van LTO-noord.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing besluit-MER

Initiatiefnemer: Vitens

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Overijssel

Besluit: vergunning grondwateronttrekking ex art. 14 Grondwaterwet

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C15.2

Activiteit: verplaatsing van waterwinning van circa 4 miljoen m³/jaar

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Staatscourant van 30 december 2004

aanvraag richtlijnenadvies: 14 december 2004

ter inzage legging startnotitie: 4 januari tot en met 1 februari 2005

richtlijnenadvies uitgebracht: 18 februari 2005

richtlijnen vastgesteld: 3 mei 2005

kennisgeving MER in Twentse Courant en Tubantia, editie (s) Almelo en Wierden en in De driehoek van 13 mei 2009

aanvraag toetsingsadvies: 28 april 2009

ter inzage legging MER: 14 mei tot en met 25 juni 2009

toetsingsadvies uitgebracht: 24 augustus 2009

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. B.F.M. Beerlage (secretaris)

drs. L. Bijlmakers

drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

ir. Th.G.J. Witjes

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het MER. Zij gaat daarbij uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER (zoals aangegeven in artikel 7.10 van de Wet milieubeheer) en de vastgestelde richtlijnen voor het MER. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Milieueffectrapport Wierden. Gedeeltelijke verplaatsing van de Waterwinning, Vitens, 11 maart 2009.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Land- en Tuinbouw Organisatie Noord, vestiging Deventer, Deventer
2. Landschap Overijssel, Dalfsen
3. Familie Schröder, namens Stoeterij Schröder B.V., Wierden
4. College van B&W gemeente Wierden, Wierden
5. Waterschap Regge en Dinkel, Almelo
6. Provinciale Commissie voor de Fysieke Leefomgeving, Zwolle

Verslag hoorzitting 17 juni 2009

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Gedeeltelijke verplaatsing waterwinning Wierden

Het waterleidingbedrijf Vitens N.V. heeft het voornemen om de waterwinning van 8 miljoen m³/jaar in Wierden gedeeltelijk te verplaatsen naar een nieuw puttenveld nabij Rectum-Ypelo. Een deel van het bestaande puttenveld nabij het pompstation Wierden wordt op termijn gesloten. Er wordt beoogd de waterwinning voor de toekomst veilig te stellen en ruimte te creëren voor de westelijke randweg om Wierden en het natuurgebied het Wierdense Veld minder te beïnvloeden.

ISBN: 978-90-421-2763-0

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

